

Universitätsbibliothek Paderborn

Cvrsvs Theologici ...

Ea Brevitate Conscriptus, Qvam Tot Tantarvmqve Rervm Amplitudo Et
Varietas Patitvr ...

Quas Prima Pars Et Prima Secundæ Divi Thomæ Complectvntvr -
Qvæstiones Insvper Ad Mores & praxim spectantes, quæ peculiarem cum
Scholasticis habent connexionem, declarantur

Carleton, Thomas Compton

Leodii, 1659

Sect. II. De multiplicatione prædicatorum negativorum, increati, immensi,
& c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13718

eadem tres Eff-
sentia, etiam
relativa.

non possunt in Deo concedi tres Essentia, etiam
relativa, non magis quam tres Natura 3 quamvis
gravissimos auctores, ipsumque etiam S. Thomam
in 1. dist. 33. q. 1. art. 1. ad 1. hoc modo loquentem
videam: hic tamen q. 39. art. 5. videtur mutasse
sententiam.

XII.
Quo sensu
Filius sit Ef-
sentia de Ef-
sentia.

Quando ergo S. Augustinus, quem assert San-
ctus Thomas proxime citatus ait *Filium Dei esse Sa-
pientiam de Sapia, & essentiam de essentia* (quo
etiam modo loquitur Concilium Tolet. 15.) affe-
rit S. Thomas has locutiones non esse extenden-
das, sed exponendas: sensus ergo, inquit, est:
*Filius, qui est essentia & sapientia, est de Patre, qui est
essentia & sapientia, quod non magis arguit in Deo
esse plures essentias, quam cum dicitur, Filius est
Deus de Deo, arguit esse plures Deos.*

XIII.
Quod pertinet ad terminum substantia, multi ex
Patribus negant in Deo tres substantias; multi, ut
S. Hilarius, S. Anselmus, & alii concedunt. Addi
tamen debet particula limitans, ne videatur intel-
ligi de substantia absoluti.

SECTIO SECUNDA.

De multiplicatione predicatorum ne-
gativorum, increati, immensi, &c.

I.
Certum est
hac predica-
tamultiplica-
tari adjecti-
vi.

QUESTIO est, utrum hac predicata multi-
plicentur, substantivè sumpta, seu utrum sint
tres aternitates, immensitates &c. adjectivè enim
multiplicari certum est, cum sint tres habentes
aternitatem, immensitatem &c. & in hac acceptio-
ne sunt tres aterni, immensi &c. sicut hoc sensu
sunt etiam tres divini, seu tres habentes divini-
tatem.

II.
Quo sensu
S. Athana-
sius negat in
Trinitate
tres aternos,
immensos,
&c.

Difficultas autem oritur ex symbolo S. Athana-
sii, ubi negatur esse in Deo tres increatos, tres
aternos, immensos &c. sed ait dici debere in Deo
unum tantum esse increatum, unum immensum
&c. Nimirum substantivè. Verum hoc S. Athana-
nasil dictum non obstat, quo minus in Deo den-
tur tres aternitates, infinitates &c. relativa, & eo-
dem modo tres increati, immensi, aterni &c. licet
absolutè non sit hoc modo loquendum, cum in-
creatum (idem est de aliis) absolutè & simpliciter
stet pro predicato Essentia, de quo solo loquitur
illic S. Athanasius contra Arianos Essentiam in
Patre diversam statuentes ab Essentiâ Filii, & con-
sequenter diversos in Trinitate statuentes increa-
tos, aternos, immensos &c. non relativè sed ab-
solutè.

Negat San-
ctus Atha-
nasilus tres
increatos,
&c. absolu-
ti.

III.
Sunt in Tri-
nitate tres
increati ve-
lativè.

Mihi ergo probabilius videtur cum P. Arriaga
hic, Disp. 49. sect. 4. dici posse dari in Deo tria
increata relativè. Ratio est eadem quâ Disp. præ-
cedente sect. 2. probavi tres Relationes ut. mente
præcisâ ab Essentiâ esse tres perfectiones. Eodem
ergo modo hic argumentor: Filiatio (idem est de
aliis Relationibus) ut distincta à Paternitate &
Essentiâ, est increata: ergo non est increata per
illam formam vel formalitatem, qua Paternitas, aut
Essentia est increata, cum, ut dixi, concepta sine
illis sit increata: ergo hanc denominationem acci-
pit à formâ, vel quasi formâ sibi propriâ. Idem ar-
gumentum sit de Paternitate respectu Filiationis,
& de Spiratione passivâ respectu utriusque: ergo
sunt in divinis tria increata.

IV.
Sunt in Deo
tres aterni.

Eadem ratione admitti in Trinitate possunt tres
aternitates & immensitates relativæ, sicque etiam

relativè tres aterni & immensi. Ratio est, cum
enim, ut Disp. præcedente, sect. 2. num. 11. dixi,
Relationes divinx sint essentialiter determinatae ad
omne tempus & locum, & consequenter sint suæ
ubicaciones & durationes, ubicatio autem ad om-
nem locum possibilem determinata, sit immensitas,
& duratio determinata ad omne tempus, sit simili-
ter aternitas, erunt tres aternitates & immensita-
tes, tribus Personis respondentes, cum quæque
Persona sit per se ad omne tempus & locum deter-
minata. Unde miror P. Suarez concedere in Deo
tres durationes relativæ, & negare tres relativæ
aternitates, cum duratio ad omne tempus essen-
tialiter determinata, sit aternitas.

Sunt & im-
mensitates
relativæ.

Singula per-
sona divi-
na sunt sua im-
mensitas &
aternitas.

Tres in Deo infinitates relativæ admittit Pater
Suarez, Arriaga & alii, cum singulæ relationes sint
infinite perfectæ, ut dixi Disp. præcedente, sect.
primâ, num. 6. infinite inquam perfectæ in suo
genere, infinitas enim simpliciter soli competit
Essentiâ. Hæ tamen Relationes infinite perfectæ,
non sunt perfectiones simpliciter simplices, ut ibi-
dem ostendi num. septimo, & octavo.

V.
Sunt etiam
tres infini-
tas relativæ.

Quoad immutabilitatem, si sermo sit de immu-
tabilitate quoad locum, aut tempus, jam diximus
multiplicari, hoc enim modo sumpta immutabili-
tas aliud nihil est, quam immensitas & aternitas,
de quibus dictum est numero præcedente. Immu-
tabilitas verò in intelligendo & volendo videtur
multiplicari non posse, sicut nec multiplicantur
intellectus & voluntas, ad quæ sequitur. P. Arri-
aga tamen citatus, num. 41. ait si per hanc immu-
tabilitatem intelligatur incapacitas habendi novos
actus intellectus & amoris in tempore, quem-
admodum simile predicatum convenit rebus non
intellectivis, dici posse hoc predicatum in divinis
multiplicari. Tandem si per immutabilitatem quis
intelligat repugnantiam ad formas, vel substantia-
les vel accidentales, recipiendas, sic videtur mihi
hoc predicatum multiplicari, cum unaquæque Re-
latio, ut distincta ab Essentiâ, habeat hanc repu-
gnantiam.

VI.
Sintne in
Deo tres im-
mutabilita-
tes.

Tres diver-
sa immuta-
bilitatis ac-
ceptiones.

Circa tres alias Dei perfectiones, Simplicitatem,
incomprehensibilitatem, & ineffabilitatem, existimo
multiplicari: nec enim minus simplices ex se sunt
singulæ Relationes, quam Essentia. Singulæ etiam
Relationes secundum se sunt incomprehensibiles,
ad cuiusque enim rei comprehensionem perfectam,
comprehendi debent omnes illius termini, terminus
autem Relationum est Essentia, quam omnes
fatentur comprehendi non posse. Idem est de in-
effabilitate juxta supra dicta de ineffabilitate Dei,
Disp. 21. sect. 1. num. decimo.

VII.
An in Deo
multiplica-
tur simplici-
tas, incom-
prehensibili-
tas, & ineffa-
bilitas.

Libet hic dictum quoddam D. Dionysii de Di-
vinis Nominibus, cap. 1. part. 1. post medium, ap-
ponere, quod quamvis metaphoricum sit, Trini-
tatem tamen, divinarumque Personarum multipli-
cationem non incite explicat. Quod primordialis,
inquit, & fontana Deitas sit Pater, Filius verò, &
Spiritus Sanctus fecunda Deitatis (si fas est dicere)
germina plantata Divinitus, & veluti flores, ac super-
substantialia lumina à Scripturis Sanctis accepimus.
A Sancto etiam Gregorio Nazianzeno Filius &
Spiritus Sanctus appellantur geminus radius Patris:
sicut enim lumen à luminoso, & radius à sole, ita
Filius & Spiritus Sanctus à Patre procedunt. Pro-
priè tamen loquendo unum tantum in Deo est lu-
men, una lux, ut S. Augustinus, S. Thomas, & alii
passim affirmant.

VIII.
Metaphorica
D. Dionysii
circa Trini-
tatem locu-
tio.

Filius & Spi-
ritus Sanctus
sunt gemi-
ni radii
Patris.

